עמותת חיל הקשר והתקשוב

מנציחים את הנופלים - מנחילים את המורשת

מאת: חגי גרי (סא"ל), יו"ר ועדת המורשת של העמותה

בחודש יולי 1982 התארגנו מספר משפחות שכולות שבניהן שירתו בחיל הקשר, יחד עם מספר קצינים בכירים מהחיל (ביניהם הח"מ) והקימו עמותה להנצחת חללי חי"ק. הקבוצה נתמכה על-ידי הקשר"ר דאז, תא"ל מוטי בר דגן, לימים יו"ר העמותה וכיום סגן יו"ר "צוות", והאלוף שלמה ענבר, קשר"ר לשעבר, שקיבל על עצמו לשמש כנשיא העמותה. מטרת העמותה - להנציח את חללי חיל הקשר והתקשוב שנפלו במערכות ישראל, על-ידי הקמת אתר הנצחה חי ופעיל במשך כל ימות השנה, שישמש כמרכז להתייחדות עם הנופלים, להעשרה טכנולוגית, לפעילות מורשת ולאירועים חיליים. הרעיון להקים בית חי ותוסס למען החיים ולזכרון הנופלים, יצר מפעל חינוכי-ערכי בו חברו יחד תבונה ורגש. המייסדים נתנו את הדעת לקשירת תהילת העבר עם הישגי ההווה ואתגרי העתיד ולשימור וטיפוח הקשר בין החיל למשפחות השכולות. את אלה מצליחה העמותה להפוך למציאות.

אתר ההנצחה: בשנת 1983 קיבלה המועצה המקומית יהוד, המאמצת את חיל הקשר, בראשותו של ראש המועצה דאז סעדיה חתוכה, החלטה להקצות שטח ציבורי במרכז היישוב להקמת אתר הנצחה לחללי החיל. בחודש ספטמבר 1989 נחנך אתר ההנצחה, בטקס רב-רושם בנוכחות שר החינוך, אישי ציבור וצמרת צה"ל. האתר הוקם מכספי תרומות של מפעלי תעשיית התקשורת והאלקטרוניקה דאז, שרבים מראשיה היו יוצאי חיל הקשר, ומתרומות של יחידים יוצאי החיל ומשפחות שכולות. האתר כולל אגף הנצחה ומורשת, מרכז להכשרה ולהעשרה טכנולוגית, אולם כנסים ואירועים, אנדרטה, רחבת טקסים וגן הנצחה. האתר מופעל על-ידי העמותה באמצעות הכנסות מהמרכז להכשרה טכנולוגית שבאתר, מדמי החבר של חברי העמותה ומתרומות של מוסדות ויחידים.

הגלעד בכניסה לאתר

היכל הזיכרון לחללי חי"ק - בהיכל שמות כל חללי חיל הקשר והתקשוב שנפלו במערכות ישראל, מתקופת "שירות הקשר" ב"הגנה" ועד עתה, לפי תקופת נפילתם. בארונות מיוחדים נמצאים אוגדנים אישיים, המכילים את קורות חייו של הנופל, סיפור נפילתו וחומר מעזבונו. בהיכל מוצבת עמדת מידע ממוחשבת - "גלעד לזכרם" - שבה ניתן לקבל מידע אודות כל חלל, בנושאים שונים. מהיכל הזיכרון ישנה תצפית לעבר האנדרטה שברחבת הטקסים.

אולם הזיכרון לחללי יהוד - ובו שמות מונצחי העיר יהוד (העיר המאמצת) מכל החילות, שנפלו במערכות ישראל. באולם גם מערכת אוגדנים ו"גלעד לזכרם", כמו בהיכל הזכרון החילי.

אנדרטה ורחבת טקסים - האנדרטה מתנשאת לגובה 30 מטר ומשלבת את מוטיב השכול במוטיב החיים. היא בנויה משני עמודים המסמלים גזע עץ. עמוד אחד "צומח" באלכסון והוא גדוע, ומתוכו "צומח" ועולה עמוד שני, המסמל את ההמשכיות והתקווה הגדלים מתוך גזע החיים שנגדע.

שני העמודים מוארים ומהווים נר תמיד. בבסיס האנדרטה חקוק הפסוק: "והקול נשמע עד למרחוק" (עזרא ג', י"ג).

גן ההנצחה - נמצא בחזית האתר ובו שדרת אנטנות היסטוריות, המייצגות את האתר והגלעד הראשון לחללי החיל, שהוקם ביער חרובית שליד קרית גת על-ידי המשפחות השכולות בשנת 1978 והועתק לכאן בשנת 2010.

אולם כנסים - לאירועי הנצחה ומורשת. האולם מצויד במיטב מערכות ההקרנה וההגברה, מכיל כ-250 מקומות ישיבה, בצורות ישיבה רב-תכליתיות.

מורשת:

אולם הגבורה והתהילה - עטור בדגלים ובסמלים, מכיל אולם זה את קורות יחידות חיל הקשר והתקשוב מראשית הקמתן. עוד באולם: מיצג של מקבלי העיטורים והצל"שים ושל חתני פרס בטחון ישראל.

מרכז לחקר מורשת חי"ק (מרמ"ק) - עוסק בחקר, בניתוח ובפרסום של תולדות הקשר והתקשוב של כוחות המגן העבריים ושל צה"ל ובהנחלת המורשת לדורות הבאים. המרמ"ק כולל גנזך, ספרייה ועמדות עבודה המצוידות במערכות מידע ובאמצעים משוכללים של איסוף, סריקה, קיטלוג, תיעוד, שימור ואחזור מידע.

ערכות מורשת - הן ה"מוצר" העיקרי לתיעוד ולשימור המורשת החילית ומשמשות כלי להנחלתה לדורות הבאים. מדובר בערכת הדרכה של פרקי מורשת במלחמה, במבצע, ביחידה, או בנושא כלל-חילי. היא כוללת סרט מורשת, מצגת הדרכה, חוברת הדרכה ומערך שיעור וכן חוברת מקורות. כל החומר ארוז במארז קומפקטי, קשיח ועמיד בתנאי שדה. עד כה הופקו 13 ערכות המתעדות קרבות, מבצעים מיוחדים ויחידות מובחרות. הערכות מופצות ליחידות החיל, ומועלות לאתרי האינטרנט בצה"ל ובעמותה במסגרת פרויקט "מורשת ברשת". הן נגישות לכלל המשתמשים.

"מיונים ללווייניים" - ביתן מורשת חי"ק במוזיאון "בתי האוסף לתולדות צה"ל" ביפו, הוקם על-ידי העמותה בשנת 2000. בביתן מוצגים ההיסטוריה ופרקי מורשת של החיל בסדר כרונולוגי, מעידן היונה ומפתח המורס ועד לקשר הלווייני - ומכאן שמו. הביתן מאפשר למבקר לעמוד על התפתחות הקשר והתקשוב בשני מימדים עיקריים - האדם והטכנולוגיה. תצוגה מדגמית מתוך הביתן שביפו, מוצגת גם במבואה באתר ההנצחה ביהוד.

מרכז להכשרה ולהעשרה טכנולוגית - ייחודו של אתר ההנצחה הוא בפעילות חיה ומתמשכת המתנהלת במסגרתו. באתר פועל מרכז להכשרה ולהעשרה טכנולוגית, בשיתוף עם רשת "עמל 1", המכשיר ומעשיר אוכלוסיות שונות בתחומי התקשורת, האלקטרוניקה והמחשבים - מקצועות בהם עסקו הנופלים בחייהם. במרכז לומדים כוללות קצינים ונגדים, חיילים משוחררים, אזרחים עובדי צה"ל, עולים חדשים העוברים הסבה מקצועית, עובדי תעשייה ובתי תוכנה, תלמידי מוסדות חינוך, משתלמים מחו"ל ותושבי יהוד והסביבה. המרכז כולל חדרי לימוד, כיתות מחשבים, מעבדות, אולמות הרצאה, וכן סידורי הסעדה וחניה.

מדור נפגעים

מדור הנפגעים של חיל הקשר והתקשוב ממוקם באתר ההנצחה ופועל מתוכו. את משפחות הנפגעים מלווים קצינת הנפגעים וצוותה וכן אנשי העמותה.

פעילויות שוטפות: בנוסף לפעילות היומיומית של המרכז להעשרה טכנולוגית, המכשיר כ-12,000 איש בשנה, משתרעת פעילות העמותה על פני קשת רחבה של עשייה, הכוללת: אירוח והדרכה לסיורי מורשת של יחידות חי"ק, כ-9,000 איש בשנה ■ טקסי סיום של קורסי קצינים, מש"קים וטכנאים ■ טקסי סיום של מסעות גיבוש של צוערים ומש"קים ■ ערבי מורשת של יחידות חי"ק ■ ערבי זיכרון לאישים מחי"ק.

מועדון ותיקי חי"ק - מפגש חברתי הכולל הרצאה בנושא אקטואלי ובסיומה פינת מורשת בשם "היום לפני..." - אחת לחודש.

"שישי טכני" - יום עיון על חידושים טכנולוגיים, בחסות "אנשים ומחשבים" - אחת לחודשיים.

"טכני בשלישי" - מפגש על נושאים טכניים, בהשתתפות מפקדת לוט"ם ובחסות לשכת המהנדסים.

טקסים

טקס הענקת מלגות לחיילים מצטיינים ולחניכי פרויקט "עתידים", מתוך קרנות העמותה שהוקמו על-ידי משפחות שכולות - אחת לשנה.

טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה.

טקס יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל - בהשתתפות כ-3,500 איש.

מסדר יום הזיכרון לחללי צה"ל - בהשתתפות ספ"כ חי"ק.

טקס הזיכרון החילי להתייחדות עם הנופלים, מדי שנה בחודש יוני - בהשתתפות כ-1,500 איש.

מספר הפוקדים את אתר ההנצחה מדי שנה הינו כ-30,000 איש ומאז פתיחת האתר פקדו אותו כ-750,000 איש.

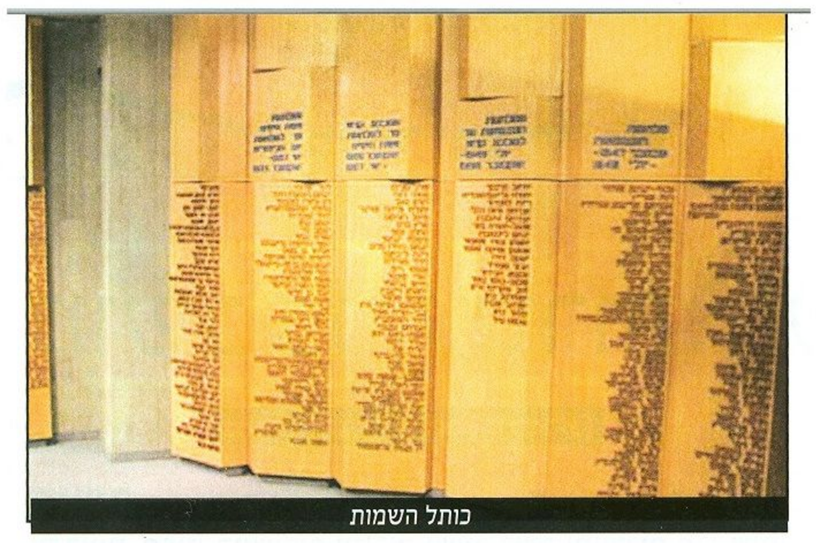
כותל השמות

יוצאי חיל הקשר והתקשוב מכל התקופות ובכל הדרגות מוזמנים להצטרף לעמותה כחברים ולקחת חלק במלאכת הקודש.

כתובתנו: רח' אלפרט 3, יהוד, 56214
כתובתנו באינטרנט: www.amutakesher.org.il